

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за II квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 33 пунктах спостережень**, із них:

28 - операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 6 - транскордонні водотоки;

5 - діагностичний моніторинг.

Протягом II кварталу водогосподарськими організаціями семи областей забезпечено відбір 99 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Квітень (12 створів):

- 125,3 мкг/дм³ р. Льва с. Переброди (у 3,7 раза);
- 92,3 мкг/дм³ р. Ствига с. Познань (у 2,7 раза);
- 91,4 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску КП «Понінківська КПФ» (у 2,7 раза);
- 75,0 мкг/дм³ р. Стохід с-ще Любешів (у 2,2 раза);
- 68,5 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску КП «Понінківська КПФ» (у 2,0 раза);
- 58,8 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (у 1,7 раза);
- 55,0 мкг/дм³ р. Случ Чернелівське вдсх. с. Чернелівка (у 1,6 раза);
- 52,5 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (у 1,5 раза);
- 49,0 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,4 раза);
- 44,1 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (у 1,3 раза);
- 38,8 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (у 1,1 раза);
- 37,8 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (у 1,1 раза).

Травень (3 створи):

- 68,2 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (у 2,0 раза);
- 40,3 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (у 1,2 раза);
- 40,2 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (у 1,2 раза).

Червень (7 створів):

- 46,5 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску КП «Понінківська КПФ» (в 1,4 раза);
- 42,7 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 1,3 раза);
- 39,0 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску КП «Понінківська КПФ» (в 1,1 раза);
- 38,0 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (в 1,1 раза);
- 37,2 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (в 1,1 раза);
- 36,9 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (в 1,1 раза);
- 34,5 мкг/дм³ р. Случ с. Чернелівка (в 1,01 раза).

• **свинцю та його сполук** (норма-14,0 мкг/дм³):

Квітень (10 створів):

- 23,9 мкг/дм³ р. Льва с. Переброди (у 1,7 раза);
- 21,0 мкг/дм³ р. Устя м. Рівне (у 1,5 раза);
- 18,9 мкг/дм³ р. Горинь м. Нетішин (у 1,4 раза);
- 17,6 мкг/дм³ р. Тня с. Броники (у 1,3 раза);
- 17,5 мкг/дм³ р. Смолка м. Звягель (у 1,3 раза);
- 17,5 мкг/дм³ р. Горинь с. Ташки (у 1,3 раза);
- 15,9 мкг/дм³ р. Іква с. Торговиця (у 1,1 раза);
- 15,3 мкг/дм³ р. Церем м. Звягель (у 1,1 раза);
- 15,2 мкг/дм³ р. Болдурка с. Лагодів (у 1,1 раза);

- 14,8 мкг/дм³ р. Острівка с-ще Лопатів (у 1,1 раза).

Травень (1 створ):

- 17,9 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,3 раза).

• **кадмію та його сполук** (норма-1,5 мкг/дм³):

Травень (2 створи):

- 3,5 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (у 2,3 раза);

- 2,6 мкг/дм³ р. Случ с. Красносілка (у 1,7 раза).

Червень (2 створи):

- 5,5 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 3,7 раза);

- 1,6 мкг/дм³ р. Горинь с. Висоцьк (в 1,1 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

• пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів), тербутрин, пара-пара-ДДЕ, пара-пара-ДДД, пара-пара-ДДТ, квіноксифен, хлорпірифос (хлорпірифос-стил);

• поліароматичні вуглеводні: флуорантен, бензол, нафталін, бензо(а)пірен, бензо(б)флуорантен, бензо(к)флуорантен, бензо(г.х.і)перілен;

• фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ);

• леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен, дихлорметан (хлористий метилен), трихлоретилен;

• метали: нікель, хром, кадмій, миш'як, кобальт та свинець.

В 4-х пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та 6-ти транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (30 проб/ 600 вимірювань).

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування, за винятком марганцю та заліза загального. В річках Уборть, Уж, Хомора та Случ фіксується органічне забруднення за показником БСК₅. В річках Прип'ять, Горинь, Льва, Стир та Ствига виявлено підвищений вміст нітрит-іонів, а в річках Льва, Ствига та Уборть – амоній-іонів.

Аналіз стану МПВ питних водозаборів за середніми за квартал фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

• БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 3,06 мгО₂/дм³ р. Уж, м. Коростень

максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 4,54 мгО₂/дм³ р. Хомора, м. Полонне

- 4,11 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

- 3,13 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

• ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 30,99 мгО/дм³ р. Уж, м. Коростень

максимальне значення: 42,34 мгО/дм³ р. Хомора, м. Полонне

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

• амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,140 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 0,670 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 0,30 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 4,62 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,039 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 0,067 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,053 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 0,173 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 230 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 384 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,667 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
 - 0,343 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
 - 0,288 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
 - 0,183 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,126 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;
 - 0,113 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;
 - 0,090 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;
 - 0,080 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

Транскордонні водотоки:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,83 мгО₂/дм³ р. Стир, с. Зарічне

максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,36 мгО₂/дм³ в р. Уборть, с. Рудня Хочинська

- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення: 21,83 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення: 35,77 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³): в межах від 0,368 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до зафіксовано **перевищення**:

- 0,742 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,661 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,510 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

- фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³): в межах від 0,101 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 0,202 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³): в межах від 1,217 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до 2,503 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;

- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³): в межах від 0,039 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська до зафіксовано **перевищення**:

- 0,125 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,125 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,091 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,091 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 206,0 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 277,0 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)

- 1,302 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- 1,272 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,748 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,692 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,537 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
- 0,500 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
- 0,182 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 1,49 до 15,0 мгО₂/дм³.
Порушення кисневого режиму фіксувалось у питному водозаборі м. Хмельницький,
р. Случ та р.Хомора, м.Полонне.

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну середнього Дніпра за II квартал 2025 року

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні середнього Дніпра проводиться **на 9 пунктах спостережень**, із них:

7 - операційний моніторинг, у т.ч. 5 - поверхневих водозаборів, які є джерелами питного водопостачання;

2 - діагностичний моніторинг.

Відповідно до Програми та затвердженого графіку відбору проб протягом II кварталу забезпечено відбір 27 проб, що становить 100 % до плану.

Лабораторією моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород по всіх 27 пробах виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, летких органічних сполук та важких металів.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості (ЕНЯ_{max}) за вмістом:

• **нікелю та його сполук** (норма-34 мкг/дм³):

Квітень (4 створи):

- 90,3 мкг/дм³ - р. Роставиця, с-ще Ружин (у 2,7 раза);
- 57,1 мкг/дм³ - р. Гуйва, с. Пряжів (у 1,7 раза);
- 49,9 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова (у 1,5 раза);
- 49,4 мкг/дм³ - р. Гнилоп'ять, м. Бердичів (у 1,5 раза).

Травень (3 створи):

- 67,8 мкг/дм³ - р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин (у 2,0 раза);
- 39,2 мкг/дм³ - р. Гнилоп'ять, м. Бердичів (у 1,2 раза);
- 36,3 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова (у 1,1 раза).

Червень (5 створів):

- 94,5 мкг/дм³ - р. Ів'янка, с. Харитонівка (у 2,8 раза);
- 94,2 мкг/дм³ - р. Мика, с. Кичкирі (у 2,8 раза);
- 91,8 мг/дм³ - р. Возня, с. Рудня Городищенська (у 2,7 раза);
- 91,1 мг/дм³ - р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин (у 2,7 раза);
- 43,6 мкг/дм³ - р. Гуйва, с. Пряжів (у 1,3 раза).

Крім того у межах допустимих значень нормативів екологічної якості у досліджених пробах виявили присутність наступних речовин:

- пестициди: хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів), тербутрин
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ)
- метали: кадмій, хром, нікель, миш'як та кобальт.

У 5-ти питних водозаборах визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод (15 проб/ 300 вимірювань).

Значення більшості показників якості поверхневих вод знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного водокористування, за винятком заліза загального та марганцю по усіх створах та БСК₅ (окрім річки Ірша Іршанське вдсх.).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

• ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 29,56 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова
максимальне значення: 36,11 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів

• БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,92 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,25 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир
- 3,20 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин
- 3,180 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів
- 3,08 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,210 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 0,410 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,237 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин до 2,943 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,024 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир та р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,056 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,073 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир до 0,107 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 291 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 398 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,556 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,466 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,312 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,278 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,264 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,115 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,089 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,082 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
 - 0,071 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
 - 0,062 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню знаходився у межах від 11,36 до 13,51 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Вплив на формування якості води у суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра продовжують чинити процеси розкладання органічних речовин, спричинені продуктами життєдіяльності живих організмів, які потрапляють у водні об'єкти, передусім, від точкових джерел з недостатньо очищеними стічними водами населених пунктів, промисловими стічними водами. Навантаження небезпечними речовинами пов'язане з впливом пріоритетних речовин, які надходять до водних об'єктів як від точкових так і дифузних джерел.

Результати вимірювань опубліковані за допомогою веб-системи Держводагентства «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України»

<http://monitoring.davr.gov.ua>